

Állandó ráfordítású gyűrűzés (CES) Mekszikópusztán

Constant Effort Site (CES) ringing at Mekszikópuszta

PELLINGER ATTILA & FERENCZI MÁRTA

A mekszikópusztai CES pont az országos hálózat részeként működik, annak metodikája alapján, önálló program nélkül. A 2004-ben indult kutatás a fészkelő madárpopulációk változásait követi nyomon a költési időszakban történő befogással és jelöléssel. A CES protokoll szerint a gyűrűzőhelyeken standard módszereket alkalmaznak, ami állandó hálófelülettel, állandó hálóhelyekkel, rögzített időpontokban (április 15. és július 13. között minden 10 napos időszakban egy alkalommal úgy, hogy két terepi nap között legalább 5 nap teljen el) és meghatározott időtartamban (hat óra) végzett befogásokat jelent.

Magyarországon 2004-ben 14, 2005-ben 19, 2006-ban 22 CES pont működött, ennek keretében 2004-ben összesen 5048 (77 faj), 2005-ben 5672 (84 faj), 2006-ban 4964 (80 faj) egyedtel jelöltek.

A mekszikópusztai CES pont 2004-től, a program kezdetétől megszakítás nélkül működik, 5 db folytatólagosan elhelyezett 12 m-es függőhálósorral a Hansági-főcsatorna déli töltésén. A hálósor a Körgátnál kezdődik, a Körcsatorna felé húzódik és a CES időtartama alatt működik. Az állandó gyűrűzőhelyet alkalmi énekesmadár befogásokra is használjuk, többnyire ősszel a partimadár-jelölések időszakában. A hely kiválasztását indokolta, hogy a korábban itt végzett jelölések alkalmával a hálóállásokon intenzív madármozgást tapasztaltunk. A gyűrűzőmunkát elsősorban a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Soproni és Kisalföldi Helyi Csoportjainak tagjai végzik.

A mekszikópusztai CES ponton végzett befogások – a program célkitűzéseinek szolgálatán túlmenően – adatokat szolgáltatnak a nádasban átvonuló fajokról is. Az elmúlt évek során két, a Fertő hazai részének faunájára nézve új faj került meg itt: a rozsdás nádiposzáta (*Acrocephalus agricola*) és a csikosfejű nádiposzáta (*Acrocephalus paludicola*). Emellett külföldi gyűrűs madarak is kerülnek kézre, amelyek adatai hozzájárulnak a fajok vonulásának megismerését szolgáló nemzetközi adatbázis (EURING) bővítéséhez. 2004-ben 14 faj 229 egyedét, 2005-ben 15 faj 228 egyedét és 2006-ban 21 faj 279 egyedét jelöltük Mekszikópusztán. Az élőhely jellegének megfelelően a fészkelési időszakban végzett befogások során a nádashoz kötődő fajok dominánsak. A leggyakoribbak a barkóscinege (*Panurus biarmicus*), a cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), a foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*) és a sitke (*Acrocephalus melanopogon*). A Hansági-főcsatorna töltésén és a Körgáton található cserjés, gyomos sáv hatására emellett a szegélyek jellegzetes fészkelő fajai, pl. cigánycsuk (*Saxicola torquata*), mezei poszáta (*Sylvia communis*), függőcinege (*Remiz pendulinus*) is előfordulnak, valamint késői átvonulók pl. kerti geze (*Hippolais icterina*), fűtiszfűzike (*Phylloscopus trochilus*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*). A visszafogások kis száma miatt a kézrekerült madarak adatai csak hosszabb időszak alatt, más hazai, illetve közép-európai gyűrűzőhelyek hasonló adataival összevetve volnának értelmezhetőek. Az eddigi megkerülések beillesztésére a Fertő-tájról ismert megkerülési adatok sorába.

	Csehország	Ausztria	Olaszország	Lengyelország	összes
Sitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)			1		1
Foltos nádiposzáta (<i>A. schoenobaenus</i>)	2				2
Nádirigó (<i>A. arundinaceus</i>)		1		1	2
összes	2	1	1	1	5

Külföldi vonatkozású visszafogási adatok – Recapture data from abroad

A mekszikópusztai CES pont működtetését a jövőben is biztosítani kívánjuk. A fogófelület növelését nem, azonban a későbbiekben a vonulási időszakokban végzett gyűrűzés megkezdését tervezzük, elsősorban a sitke vonulásának kutatására.

Summary

The CES at Mekszikópuszta is active since 2004 in the reed-belt of the Lake Fertő along the channel Hansági-főcsatorna. In the last years averagely 14-21 species were captured during the standardized protocol, the numbers of ringed birds were between 228 and 279. The commonest species were Bearded Reedling (*Panurus biarmicus*), Eurasian Reed Warbler (*Acrocephalus scirpaceus*), Sedge Warbler (*Acrocephalus schoenobaenus*) and Moustached Warbler (*Acrocephalus melanopogon*). The two most interesting records were individuals of Paddyfield Warbler (*Acrocephalus agricola*) and Aquatic Warbler (*Acrocephalus paludicola*) which have never been recorded from the Hungarian side of Lake Fertő before. Some birds ringed at Mekszikópuszta were already re-recorded in abroad.

Pellinger Attila – Fertő-Hanság Nemzeti Park, H-9435 Sarród, Rév, Kócsagvár – pellinger@freemail.hu

Ferenczi Márta – MME Kisalföldi Helyi Csoport, H-9027 Győr, Puskás Tivadar u. 11. – ferenczim@freemail.hu